

Albades són les cançons o músiques que es fan a la porta d'una casa, a punta d'alba o en la nit, per obsequiar qualcú. Poden ser-ne religioses, com les de Lluçena titulades "albà de l'església", les de l'Alcora "albà de la Mare de Déu", o dedicades amb motiu del neixement de Jesús, o les dels Reis Mags de La Todolella i els seus massos, etc., o mescla de religioses i populars, que en són les més corrents, com les d'Alcalà a finals d'abril dedicades a Sant Pere, o les de la Serra d'Engarceran al mes d'agost en honor a Sant Bartomeu. Les populars en principi foren cançons de lloança però en el decurs del temps, ja siga per motius polítics o d'altres causes, derivaren i n'aparegueren de crítiques. A més de fer-se amb motiu d'una festa determinada, també se'n feien per algun esdeveniment important, com un casament o un bateig.

Les albades populars que són de les que nosaltres ens ocuparem, tenen el seu ritme més lent i cadenciós que la jota, a la vegada que es podien repetir o no algunes estrofes a manera de tornada, cosa que feien els acompanyants. A la vegada podien anar o no acompanyades de

música, ja siga de vent, o amb guitarres, dolçaina i tabalet o mescla de corda i vent. Les cantaven generalment els fadrins o els quintos, i darrerament la gent major per falta de cantadors i pèrdua de tradicions, tal com ho espresa la següent cobla procedent de Cabanes:

La Virgen María,
y San Juan nuestro patrón;
s'han acabat les albades
per falta de cantadors.

Coneguts els trets característics de les albades, passarem a explicar-ne el seu ritual més habitual, i els mostrem les cançons que les acompanyen. Començaven a contar-se a la porta de l'església, invocant al Sant, al qual anaven dedicades, i éssent el seu test moltes voltes improvisat, ací hi ha un exemple:

A Sant Bartomeu gloriós,
invoquem amb alegria;
que ens afine les veus
per a cantar este dia.

Seguien després a casa del Sr. alcalde, on era de ritual el demanar-li permís o llicència per a cantar pel poble, encara que darrerament per a evitar problemes derivats de discrepàncies polítiques o de qualsevol altra mena, es donava els cas d'haver-li de demanar permís amb

anticipació, i mostrar-li els texts:
Al Sr. alcalde Major,
venim els joves d'aquest poble;
a demanar-li llicència
per a cantar les albades.

Es cantava a continuació altra estrofa en honor a la seva dona, i eren o no obsequiats amb begudes i pastes:

A mi m'agraden les dones,
quant més boniques, millor
el que parla mal d'elles
no té mica de raó.

A continuació els oferim una estrofa, recollida en Alcalà, en que fa una forta crítica moral al Sr. alcalde.

Al Senyor Alcalde Major,
li cantarem les albades;
com no pot fer criar a la dona
prenye les criades.

És obvi el dir, que en aquest cas no foren obsequiats amb pastes i begudes, més bé amb garrotades.

Seguien a casa del Senyor rector, on les albades solien ser-ne de lloança, però n'exposem a continuació dues, una de laudatòria i altra de crítica.

Li cante al senyor rector,
que és un home "campechano";
el seu "bolsillo" és de tots
i de tots els seus cigarros.